ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ

ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ

Οι συλλογές στη ζωή μας

Πόσο όμορφο είναι ένα βότσαλο, μια πεταλούδα, ένα φύλλο, μια παραμάνα, ένα σπιρτόκουτο, ένα τσιμπιδάκι για τα μαλλιά; Πολλά παιδιά ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για κάποιο αντικείμενο. Μαζεύουν οτιδήποτε σχετικό μ' αυτό και κάνουν συλλογές. Κάθε παιδί που έχει συλλογή με αντικείμενα την αγαπά και τη φροντίζει πολύ. Προσπαθεί να τη μεγαλώσει κάνοντας ανταλλαγές με φίλους του που έχουν όμοια συλλογή.

Στις φωτογραφίες είναι μερικά παιδιά που έχουν συλλογές. Διαβάστε τι λένε γι' αυτές. Συζητήστε τις συλλογές των παιδιών. Ποια σας αρέσει περισσότερο;

Με λένε Άρη.
Ζω στην Κομοτηνή κι έχω ένα άλμπουμ με φωτογραφίες ποδοσφαιριστών.
Τρώω βέβαια πολλές σοκοφρέτες για να μαζέψω πολλά χαρτάκια και χαλάω τα δόντια μου.
Μου αρέσει πολύ να ανταλλάσσω χαρτάκια με το φίλο μου τον Πέτρο.
Για να δούμε, ποιος θα συμπληρώσει πρώτος το άλμπουμ;

Με λένε Αϊσέ και είμαι δέκα χρονών.
Μαζεύω γραμματόσημα.
Έχω περίπου εκατό.
Τα πιο πολλά είναι από τη Γερμανία, γιατί ο μπαμπάς μου δουλεύει εκεί και μας στέλνει πολλά γράμματα.
Κάθε βράδυ τα κοιτάζω για ώρες.

Είμαι η Μύριαμ.
Έχω μια συλλογή με κάρτες.
Έχω, βλέπετε, πολλά ξαδέλφια στην Κομοτηνή, στη Θεσσαλονίκη και στην Τουρκία.
Είναι καταπληκτικές πολύχρωμες κάρτες.
Ένας κόσμος σαν παραμύθι.
Με τις κάρτες αυτές γνωρίζω τόπους που ποτέ δεν έχω επισκεφτεί.

Είμαι ο Ιμπραήμ κι έχω μια συλλογή με φύλλα.
Αγαπώ πολύ το φυτολόγιό μου.
Συνήθως μαζεύω τα φύλλα, τα ξεραίνω, τα τοποθετώ στο φυτολόγιό μου και γράφω ετικέτες για το καθένα.
Εντυπωσιάζομαι από τα ονόματά τους, τα σχήματα, τα χρώματα...

Διαβάστε τι μας γράφει για τη συλλογή του μικρού Τομ ο αμερικανός συγγραφέας Μαρκ Τουέν στο βιβλίο του
Οι περιπέτειες του Τομ Σόγερ:
« ...Κατά το απόγευμα ο Τομ ήταν πάμπλουτος.
Είχε στη συλλογή του δώδεκα γυαλόπετρες,
ένα κομμάτι χρωματιστό γυαλί για να κοιτάζει χρωματιστά τον κόσμο,
ένα κλειδί που δεν ξεκλείδωνε τίποτα, δυο βατραχάκια,
ένα λουρί σκύλου χωρίς το σκύλο, τέσσερις πορτοκαλόφλουδες,
ένα μολυβένιο στρατιωτάκι, μια ξεχαρβαλωμένη κορνίζα παραθύρου... »

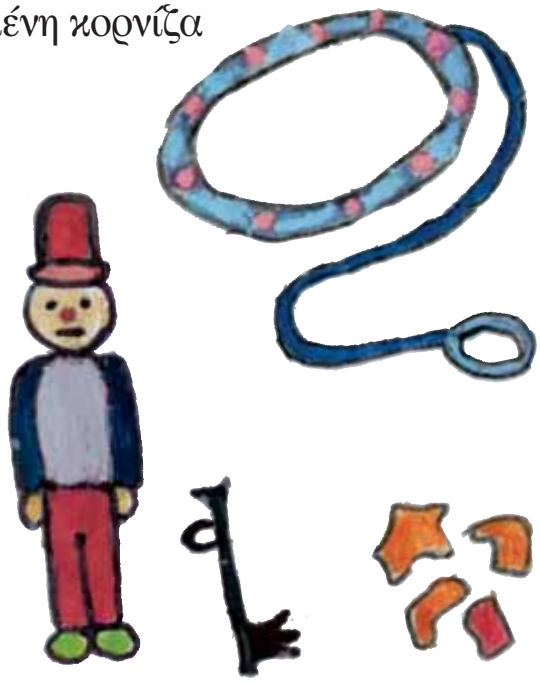

Ο Τομ Σόγερ είχε μια περίεργη συλλογή.
Συνήθως οι συλλογές αποτελούνται από ίδια πράγματα,
ας πούμε μόνο από κουτιά με σπίρτα ή μόνο από κουμπιά,
ή μόνο από μολυβένια στρατιωτάκια.
Εσείς έχετε φτιάξει κάποια δική σας συλλογή;
Μιλήστε γι' αυτή στην τάξη.
Μπορείτε να την παρουσιάσετε;
Σκεφτείτε πώς να φτιάξετε μια συλλογή όλοι μαζί.
Διαλέξτε ένα θέμα και συζητήστε για το είδος της συλλογής.
Ξέρετε πόσο πολλά πράγματα μπορείτε να βρείτε στο δρόμο,
στο δάσος, ακόμα και στο συρτάρι ενός επίπλου στο σπίτι σας;

Άνθρωποι και συλλογές

Οι άνθρωποι αγαπούν τις συλλογές τους.
Τις αγαπούν ιδιαίτερα όταν τους θυμίζουν αγαπημένα πρόσωπα ή στιγμές από τη ζωή τους.
Για παράδειγμα, ο παππούς του Ισμαήλ έχει μαζέψει πολλά προσωπικά αντικείμενα του πατέρα του και του παππού του: ρολόγια, φέσια, μαντίλια και θήκες για καπνό.
Τα αγαπάει πολύ.
Τα κοιτάζει και θυμάται ιστορίες από τα παιδικά του χρόνια.
Τις διηγείται στον Ισμαήλ και συγκινείται.

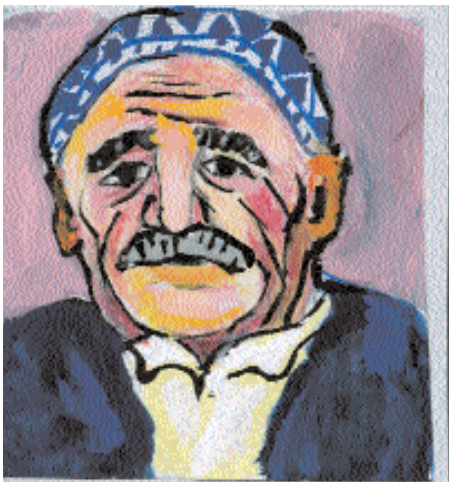

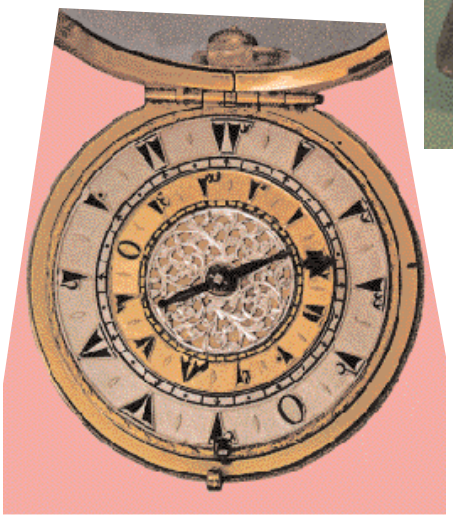

Ποια ιστορία λέει στον καθένα σας ένα παλιό ρολόι, ένα δοχείο που μεταφέρουμε γάλα ή νερό, ένα καλάθι;
Ρωτήστε τον παππού ή τη γιαγιά να σας πουν την ιστορία τους.
Μετά διηγηθείτε ο καθένας στην τάξη τη δική του ιστορία.

Η γιαγιά της Μαριάννας μαζεύει τα γράμματα του γιου της.
Ο γιος της είναι μετανάστης στο Βέλγιο πολλά χρόνια.
Με τα γράμματα στο συρτάρι της νιώθει πως τον έχει κοντά της.

Αυτά είναι μερικά αποσπάσματα
από τα γράμματα της γιαγιάς.
Τι πληροφορίες σας δίνουν
για το γιο της
και τη ζωή του στο Βέλγιο;

Η πόλη
έχει υπέροχα πάρκα.
Πού να τα δω, όμως;
Όλο υπερωρίες κάνω.

Ο Νικόλας έχει δουλειά
στα χωράφια;
Πες του
πως εδώ είναι
πιο καλά τα λεφτά,
αλλά είμαστε ξένοι
και μόνοι...

Τις Κυριακές σηκώνομαι
στις πέντε για να κάνω βάρδια.
Τα λεφτά είναι περισσότερα...

Τι κάνει η Μαριάννα;
Μεγάλωσε;
Είναι καλή μαθήτρια;

Το εργοστάσιο είναι σαν
μεγάλη πόλη.
Οι μηχανές τεράστιες.
Σε φοβίζουν...

ΜΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΜΙΚΡΑ ΨΑΘΙΝΑ ΚΑΛΑΘΙΑ, ΜΙΚΡΑ ΓΥΑΛΙΝΑ ΠΟΤΗΡΙΑ

-**Ερώτηση:** Κυρία Χρηστίδου,
πριν από πόσα χρόνια αρχίσατε τη συλλογή σας;

-**Απάντηση:** Άρχισα να μαζεύω τα καλάθια
πριν από δέκα χρόνια, τα ποτήρια πολύ παλιότερα.

-**Ερ.:** Με ποια αφορμή την αρχίσατε;
Μήπως όλα ξεκίνησαν από ένα δώρο;

-**Απ.:** Πριν από δέκα χρόνια, στα γενέθλιά μου,
ένας φίλος μου μου έκανε δώρο ένα μικρό καλαθάκι.
Μου άρεσε τόσο πολύ! Άρχισα να μαζεύω κι άλλα.
Έτσι δημιουργήθηκε με τα χρόνια αυτή η συλλογή.
Όσο για τα ποτηράκια... Ακόμη θυμάμαι το μαγαζί
με τα υπέροχα γυαλικά από το εργοστάσιο Πασά Μπαχτσέ.
Ήταν απέναντι από το σπίτι μου στην Πόλη.
Από εκεί στα δεκαοχτώ μου αγόρασα τα τρία πρώτα ποτήρια.
Έτσι άρχισε και η δεύτερή μου συλλογή...

-**Ερ.:** Γιατί αγαπάτε τη συλλογή σας;
Βρίσκετε ομορφιά στο υλικό ή στο σχήμα των αντικειμένων;

-**Απ.:** Ασφαλώς μου αρέσουν πολύ και τα ψάθινα
και τα γυάλινα αντικείμενα γενικά.
Όμως περισσότερο εντυπωσιάζομαι από το μικρό μέγεθός τους.
Είναι τόσο μικρά, τόσο χαριτωμένα.

-**Ερ.:** Κάνατε συλλογές όταν ήσαστε μικρή;
Ποιες συλλογές θα προτείνατε σε παιδιά;

-**Απ.:** Μικρή μάζευα εισιτήρια λεωφορείων
και προγράμματα κινηματογράφων.
Οι συλλογές είναι κάτι προσωπικό για τον καθένα.
Θέλω να σας θυμίσω ότι η ομορφιά βρίσκεται συνήθως
στα καθημερινά μικρά πράγματα.
Αρκεί να μπορούμε να την αναζητήσουμε.

Η συλλογή με τα ψάθινα καλαθάκια.

Η συλλογή με τα γυάλινα αντικείμενα.

Γνωρίζετε κάποιον στην περιοχή σας που έχει συλλογή;
Καλέστε τον στο σχολείο σας και πάρτε του συνέντευξη.
Όλοι χαίρονται να μιλούν για τις συλλογές τους.
Δε βρήκατε κάποιον ;
Τότε πάρτε συνέντευξη από ένα συμμαθητή σας που έχει συλλογή.
Γράψτε τις ερωτήσεις σε ένα χαρτί ο καθένας
και μετά συγκρίνετε τις απαντήσεις.
Πήρατε πολλές πληροφορίες για τη συλλογή του;
Σίγουρα έχει πολλά να πει.
Αν δε βρήκατε κάποιο συλλέκτη, σκεφτείτε όλοι μαζί
πώς μπορείτε να αρχίσετε μια συλλογή.

Μουσεία
και συλλογές

Ένας ξεχωριστός χώρος για να δούμε, να θαυμάσουμε συλλογές και να μάθουμε από αυτές είναι το μουσείο.
Στα μουσεία συγκεντρώνονται συλλογές έργων τέχνης ή αντικείμενα από το χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας.
Μερικές φορές τα αντικείμενα δείχνουν τον πολιτισμό ενός τόπου ή ενός λαού.
Τα μουσεία προστατεύουν αυτά τα αντικείμενα και τα παρουσιάζουν σε πολλούς ανθρώπους.
Συλλογές λοιπόν έχουν και τα μουσεία: πεταλούδες, παιχνίδια, πίνακες ζωγραφικής, είδη καθημερινής χρήσης και ό,τι άλλο φανταστείτε.
Πολλά μουσεία έχουν υπέροχες συλλογές.
Πολλοί τα επισκέπτονται για να τις θαυμάσουν.
Να μερικές:

Τι είδους αντικείμενα υπάρχουν σ' αυτό το μουσείο;
Ποιοι νομίζετε ότι τα χρησιμοποιούσαν και σε ποιες περιπτώσεις;
Τα χρησιμοποιούμε σήμερα στην καθημερινή μας ζωή;

Συζητήστε για τα αντικείμενα αυτής της συλλογής.
Θα μπορούσαν σήμερα να φανούν χρήσιμα σ' εσάς;
Συγκρίνετε τα παλιά παιχνίδια με τα σημερινά.

- Συζητήστε για τα αντικείμενα αυτής της συλλογής. Εσείς θα μπορούσατε να τα είχατε συλλέξει; Πού;
- Ποια από τις συλλογές που είδατε στο βιβλίο σάς άρεσε πιο πολύ; Γιατί;

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Τι είδους μουσεία μπορεί να δει ένας επισκέπτης στις πόλεις της Θράκης; Γνωρίζετε ποια μουσεία υπάρχουν στην περιοχή σας; Ποια έχετε επισκεφτεί;

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Αυτό είναι ένα περίφημο
αρχαίο μαρμάρινο άγαλμα.
Παρουσιάζει τη νίκη
σαν μια ωραία γυναίκα με φτερά.
Βρέθηκε στην Παλαιόπολη της Σαμοθράκης.
Σήμερα βρίσκεται στο μουσείο του Λούβρου,
στο Παρίσι.

Οργανώστε μια επίσκεψη με το σχολείο σας
σε ένα μουσείο ή κάποιον αρχαιολογικό χώρο.
Μαζέψτε πληροφορίες για το χώρο.
Κρατήστε σημειώσεις για τις συλλογές του μουσείου.
Μετά την επίσκεψη φτιάξτε ένα πίνακα
για τα εκθέματα του μουσείου στην τάξη σας
και συζητήστε ποια σας αρέσουν περισσότερο.

Η Νίκη της Σαμοθράκης.

Τα αντικείμενα στα μουσεία τοποθετούνται κατά ενότητες.
Διαλέξτε και εσείς ένα χώρο στο σχολείο σας.
Οργανώστε για το τέλος της σχολικής χρονιάς ένα μικρό μουσείο
για να δείξετε τις συλλογές σας.
Για παράδειγμα, οργανώστε ένα λαογραφικό μουσείο με παλιά αντικείμενα
από τα σπίτια σας.
Θυμηθείτε: Συγκεντρώστε με προσοχή τα εκθέματά σας.
Μάθετε όσο πιο πολλά μπορείτε για το καθένα από αυτά.
Φτιάξτε καρτέλες με σχετικές πληροφορίες.
Φτιάξτε ειδικούς χώρους για να τοποθετήσετε τα εκθέματά σας.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !

Ένα μουσείο στο μέλλον

Μαθαίνουμε πολλά από τις συλλογές.
Για παράδειγμα, παλιές φωτογραφίες δείχνουν τι φορούσαν οι άνθρωποι παλιότερα, πώς ήταν τα κτίρια, οι πόλεις, τα χωριά...
Παλιά αντικείμενα μας δίνουν πληροφορίες για τη ζωή σε παλιότερες εποχές.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

*Φανταστείτε ότι ετοιμάζετε μια συλλογή για τους ανθρώπους του μέλλοντος.
Τι θα συγκεντρώσετε για να τους δώσετε πληροφορίες για τη ζωή του σήμερα;
Διαλέξτε κι εσείς φωτογραφίες αντικειμένων, κολλήστε τες σ' έναν πίνακα και γράψτε πινακίδες για το καθένα από αυτά, όπως στα παραδείγματα. Χρησιμοποιήστε τις λέξεις: γυάλινο, πλαστικό, υφασμάτινο, δερμάτινο, ξύλινο, μεταλλικό...
Έτσι θα μοιάζουν με εκθέματα ενός μουσείου του μέλλοντος.*

ΚΟΥΤΑΛΑ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
ξύλινο

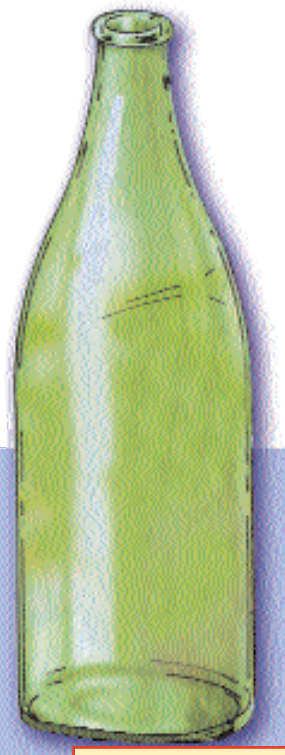

ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΛΑΔΙΟΥ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
γυάλινο

ΚΟΥΤΙ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
μεταλλικό

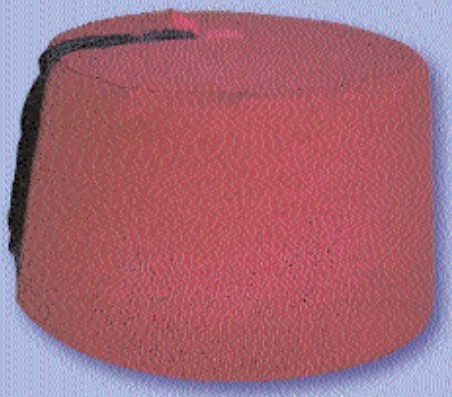

ΦΕΣΙ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
υφασμάτινο

ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΠΑΠΟΥΤΣΙ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
δερμάτινο

ΚΑΛΑΜΑΚΙ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ 1998 μ.Χ.
πλαστικό

Η ιστορία ενός αγγείου

Στα αρχαιολογικά μουσεία υπάρχουν αντικείμενα που φτιάχτηκαν και χρησιμοποιήθηκαν πριν από πάρα πολλά χρόνια.
Από παλιά αντικείμενα και γραπτά κείμενα οι ιστορικοί συγκεντρώνουν πληροφορίες για τους παλιότερους πολιτισμούς.
Πολλά αντικείμενα βρίσκονται θαμμένα στη γη.
Σ' όλο τον κόσμο επιστήμονες κάνουν ανασκαφές.
Ονομάζονται αρχαιολόγοι.
Σκάβουν με προσοχή και συλλέγουν τα ευρήματα.
Αυτά μας βοηθούν να γνωρίσουμε παλιότερους πολιτισμούς.
Ερείπια ναών και σπιτιών, τάφοι, οστά, όπλα, αγάλματα, αγγεία, κοσμήματα και πολλά άλλα μας μαθαίνουν για το χθες...

Μάθημα μουσικής, ανάγνωσης και γραφής. Ο δάσκαλος κάθεται, ο μαθητής όρθιος. Ο δούλος παιδαγωγός που οδηγούσε το παιδί στους δασκάλους του περιμένει να τελειώσει το μάθημα καθιστός σ' ένα σκαμνί. Οι παραστάσεις αυτές βρίσκονται σ' ένα αρχαίο ελληνικό αγγείο. Το αγγείο βρίσκεται σήμερα στο αρχαιολογικό μουσείο του Βερολίνου.

Σκηνές από την αγροτική ζωή.

Γυναίκες σε καθημερινές ασχολίες.

Κοιτάξτε προσεκτικά αυτές τις παραστάσεις αγγείων
από την αρχαία Ελλάδα.
Δείχνουν ανθρώπους περίπου 2.500 χρόνια πριν από μας.
Τι πληροφορίες συγκεντρώνετε για τη ζωή αυτών των ανθρώπων;
Τι ρούχα φορούσαν;
Είχαν σπίτια, μουσικά όργανα, έπιπλα, εργαλεία; Περιγράψτε τα.
Πώς καλλιεργούσαν τη γη;
Παρατηρήστε τις εικόνες και συγκρίνετε εκείνη την εποχή με τη δική μας.
Συζητήστε για ομοιότητες και διαφορές.

Ιστορία του Βασιλιά Γκιλγκαμές

Οι άνθρωποι από πολύ παλιά συλλέγουν γραπτά κείμενα.
Άλλα από αυτά βρίσκονται σε βιβλιοθήκες ή αρχεία,
άλλα βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές.
Κείμενα πολύ παλιά, όπως το «Έπος του Γκιλγκαμές»,
μας αποκαλύπτουν πολλά μυστικά...

Διαβάστε με προσοχή το κείμενο
για τον αρχαίο βασιλιά Γκιλγκαμές.
Τι πληροφορίες συλλέγουμε από αυτό το κείμενο
για τη ζωή στη Μεσοποταμία εξήντα αιώνες πριν;
Συζητήστε στην τάξη.

Στην πόλη Ουρούκ της Μεσοποταμίας
ζούσε ο βασιλιάς Γκιλγκαμές.
Ήταν μεγάλος ήρωας, σοφός
και γενναίος πολεμιστής,
και ταξίδεψε σ' όλη τη μεγάλη χώρα του
για να νικήσει όλους τους εχθρούς του.
Η μητέρα του, η Νινσούν,
όταν έφευγε ο γιος της
για να πολεμήσει κάποιον εχθρό,
προσευχόταν στους θεούς.
Τότε, η Νινσούν φορούσε καλοραμμένα
ρούχα, έβαζε τα κοσμήματά της
και πήγαινε να προσευχηθεί
και να θυσιάσει στο βωμό
στη στέγη του παλατιού.

Κάποτε ο Γκιλγκαμές είχε να πολεμήσει
τον τρομερό εχθρό, τον Χουμπαμπά.
Αυτή τη φορά θα πήγαινε μαζί του
και ο φίλος του, ο θεός Εκιντού.
Οι δούλοι τούς έφεραν μεγάλα ξίφη
με χρυσές θήκες, τόξα και φαρέτρες
και δύο τσεκούρια.
Ετοιμάστηκαν και καθώς έφευγαν ο λαός
τούς χαιρετούσε με ευχές
να γυρίσουν νικητές...
Ο Χουμπαμπά έπεσε νεκρός
με τρία μόνο χτυπήματα.
Όταν μάλιστα έπεφτε στο χώμα, τα βουνά
κουνήθηκαν και λάμψεις πετάχτηκαν
παντού στο δάσος...

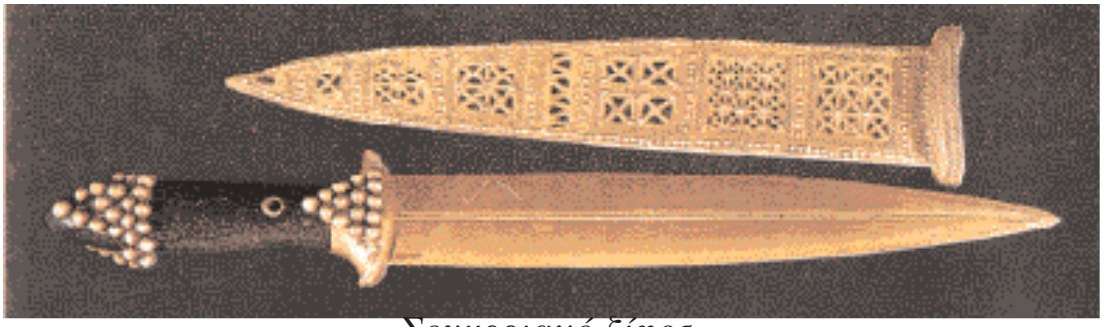

Σουμεριακό ξίφος
με χρυσή θήκη.

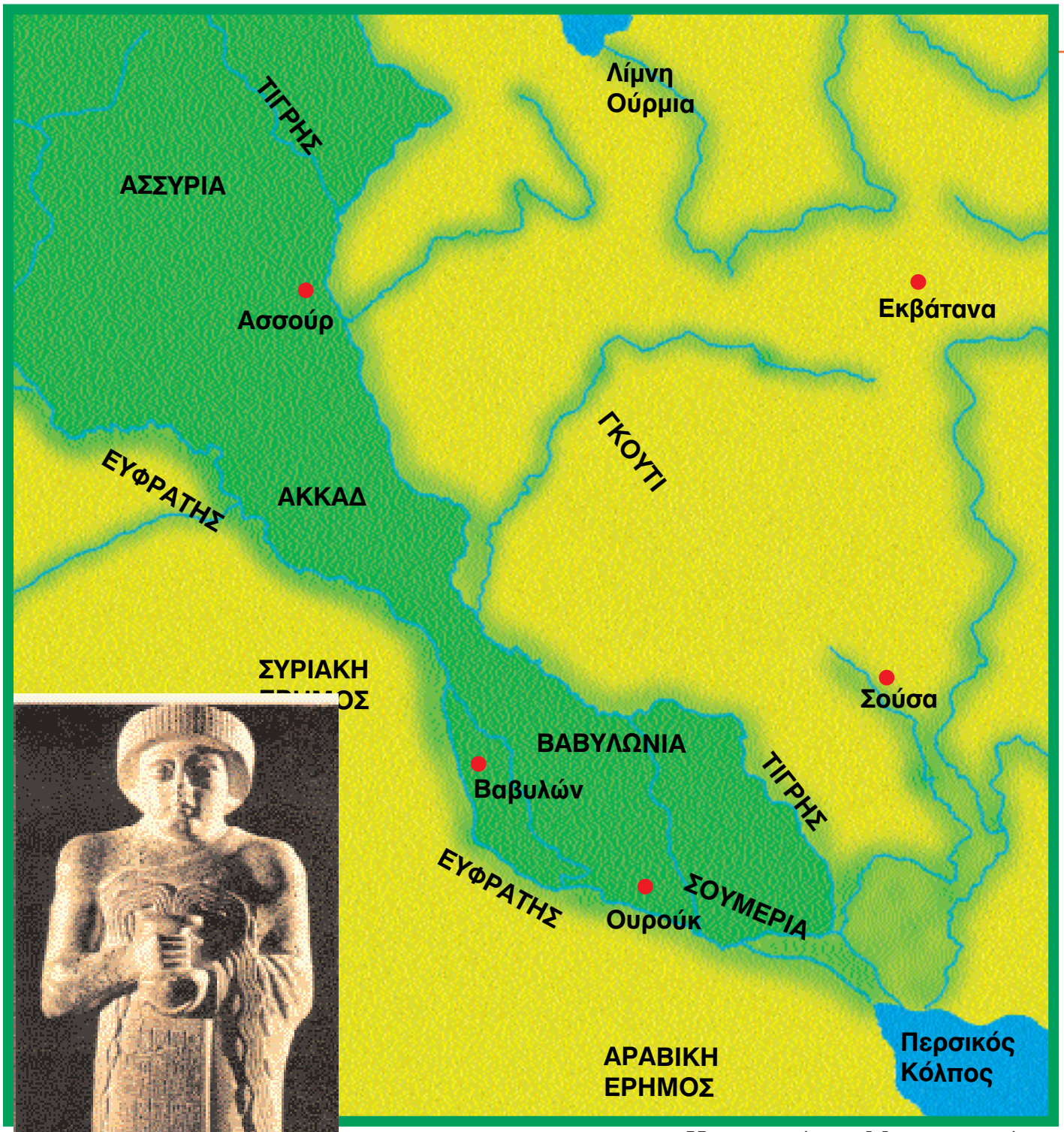

Η περιοχή της Μεσοποταμίας με τα σπουδαιότερα κέντρα του σουμεριακού, του βαβυλωνιακού, του ασσυριακού και του περσικού πολιτισμού.

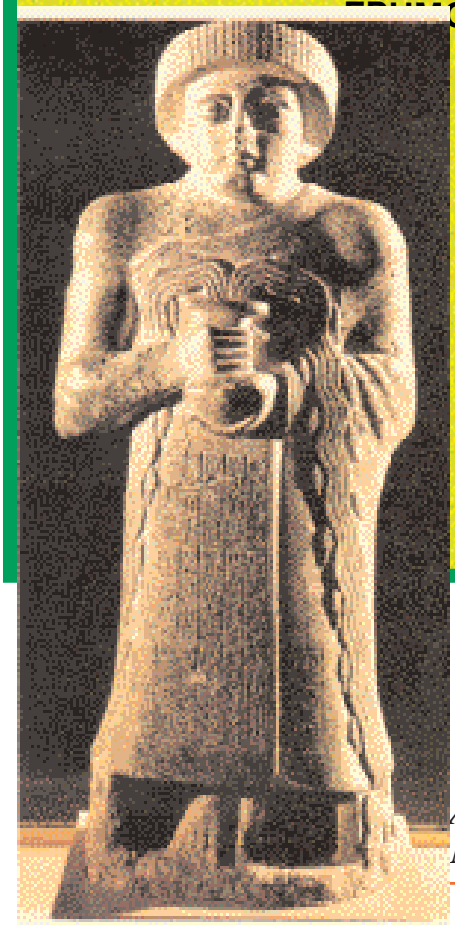

Λίθινο ειδώλιο προσκυνητή. Μουσείο Βαγδάτης, Ιράκ.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Σήμερα, στην περιοχή της Μεσοποταμίας βρίσκεται το Ιράκ.
Τη χώρα τη διασχίζουν οι ποταμοί Τίγρης και Ευφράτης.
Τι προσφέρουν αυτοί οι ποταμοί στη χώρα και στους κατοίκους;
Η πρωτεύουσα της χώρας είναι η Βαγδάτη.
Μιλήστε για όλα αυτά στην τάξη σας.
Έχετε ακούσει για τα παραμύθια της Χαλιμάς;
Παρουσιάστε μια θεατρική σκηνή από ένα παραμύθι.
Γράψτε διαλόγους, φτιάξτε σκηνικά, μοιραστείτε τους ρόλους και παίξτε τη σκηνή αυτή στην τάξη. Μην ξεχάσετε τη μουσική!

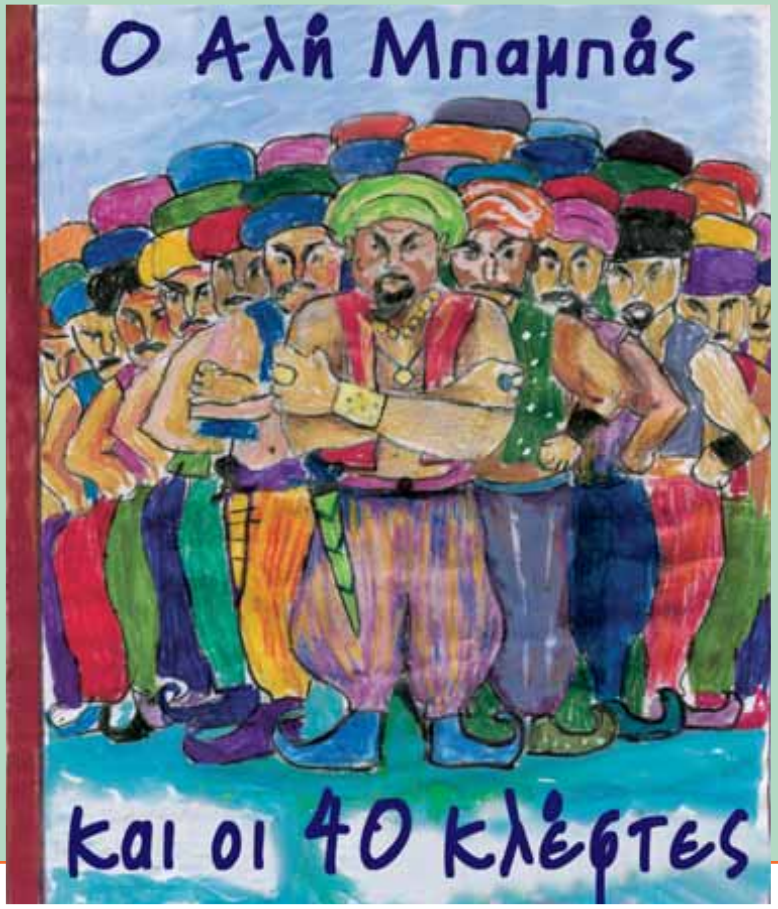

Η ιστορία ενός γραμματοσήμου

Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τα ΕΛ.ΤΑ., αποφάσισαν να κυκλοφορήσουν εμένα, ένα γραμματόσημο, για τη σειρά «Αστέρια του ελληνικού κινηματογράφου».

Έτσι, ένας καλλιτέχνης με σχεδίασε.

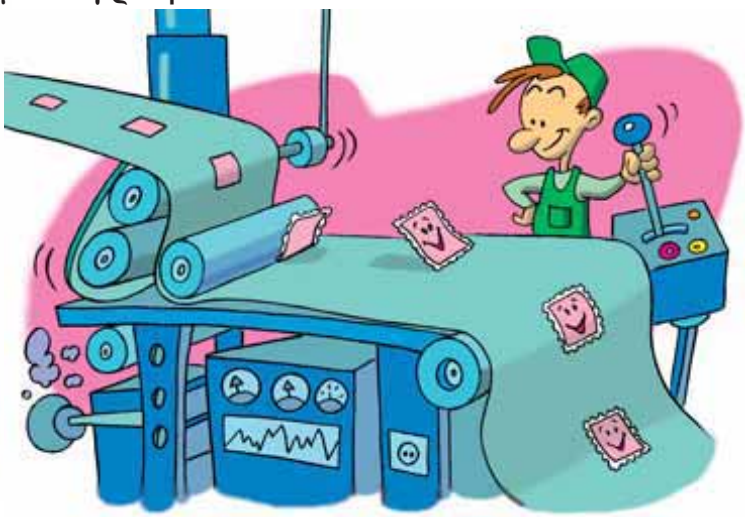

Μια μηχανή με τύπωσε.

Έγιναν χιλιάδες σαν κι εμένα.

Έγινε μια γιορτή για να με δείξουν κι εγώ καμάρωνα!

Μετά με έστειλαν μαζί με άλλα πολλά σ' όλα τα ταχυδρομεία της χώρας.

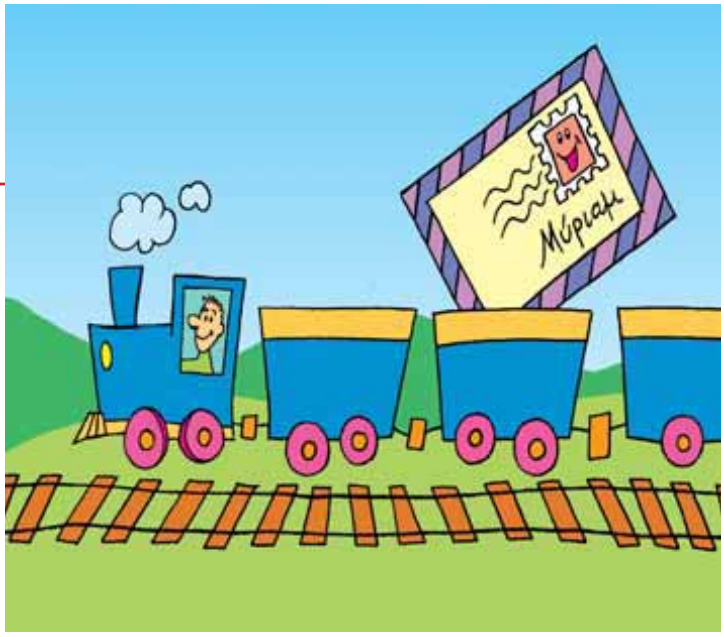

Τώρα βρίσκομαι κολλημένο στο γράμμα της Μύριαμ. Ταξιδεύω για την Αθήνα με το τρένο.

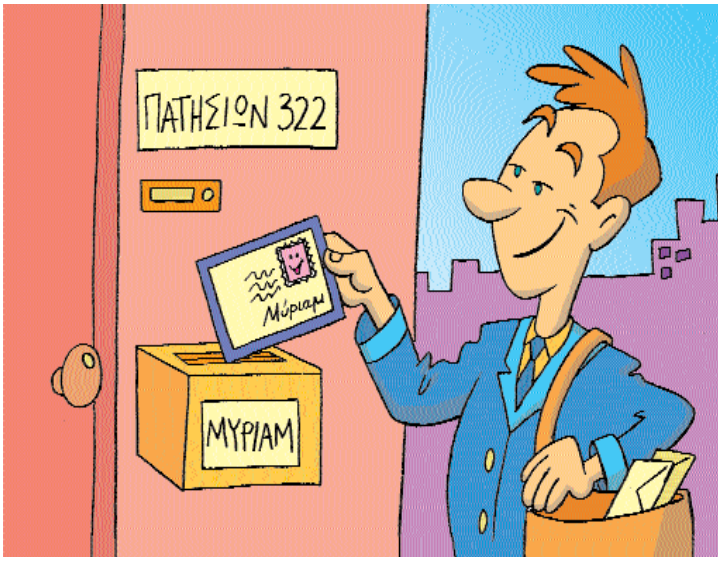

Να ο ταχυδρόμος. Αφήνει το γράμμα της Μύριαμ στην οδό Πατησίων 322, στην Αθήνα. Ελπίζω η Μύριαμ να με κρατήσει. Να με βάλει στη συλλογή της. Έτσι δε θα τελειώσει η ιστορία μου εδώ...

Γράψτε κι εσείς ένα γράμμα σ' ένα φίλο σας.
Μην ξεχάσετε: όνομα
οδό, αριθμό
περιοχή και ταχυδρομικό κώδικα
πόλη
χώρα
Μην ξεχάσετε και τα δικά σας στοιχεία.
Μην ξεχάσετε βέβαια και το γραμματόσημο.

Χώρες και γραμματόσημα

Κάθε γραμματόσημο μπορεί να μας διηγηθεί πολλές ιστορίες, να μας ταξιδέψει σε χώρες, να μας γνωρίσει λαούς...

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Κοιτάξτε προσεκτικά αυτά τα γραμματόσημα.
Από ποια χώρα είναι το καθένα;
Τι στοιχεία της κάθε χώρας προβάλλονται σ' αυτά τα γραμματόσημα;
Φτιάξτε ένα γραμματόσημο για τον τόπο σας.
Τι θα διαλέξετε να δείξετε;
Συγκεντρώστε τα γραμματόσημά σας σ' έναν τοίχο της τάξης. Συζητήστε τα.

Ισπανία

Αυστραλία

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

Μογγολία

Βρετανία (Αγγλία)

Γαλλία

Τουρκία

Γερμανία

Ελλάδα

Κονγκό

Διαλέξτε ένα από τα παραπάνω γραμματόσημα.
Βρείτε στο χάρτη τη χώρα από την οποία προέρχεται.
Τι μπορείτε να μάθετε από τα γραμματόσημα
για την κάθε χώρα ξεχωριστά;
Πού γίνονται ταυρομαχίες; Ποια ζώα ζουν στην Αυστραλία;
Πού βρίσκεται το Άγαλμα της Ελευθερίας;
Ποια μουσικά όργανα παίζουν συνήθως στην Τουρκία,
ποια στη Γερμανία;
Διαλέξτε μια χώρα. Μάθετε γι' αυτήν κι άλλα στοιχεία.
Παρουσιάστε τη στην τάξη. Μιλήστε για τα φαγητά, τα τραγούδια,
τους χορούς, τα αξιοθέατα.
Γίνετε ξεναγοί για τη χώρα αυτή.

Η ιστορία ενός μουσικού οργάνου

Παντού, σ' όλο τον κόσμο, η μουσική είναι μέρος της ζωής. Πολλοί άνθρωποι μάλιστα έχουν ενδιαφέρουσες συλλογές με μουσικά όργανα, δίσκους, παρτιτούρες και με ό,τι έχει σχέση με τη μουσική.
Στη χώρα μας αγαπάμε πολύ τη μουσική και έχουμε μεγάλη ποικιλία από μουσικά όργανα. Να μερικά:

ΚΛΑΡΙΝΟ
Δε γίνεται πανηγύρι στην Ήπειρο χωρίς αυτό.

ΒΙΟΛΙ
Συνοδεύει τραγούδια και στα Δωδεκάνησα.

ΛΥΡΑ
Συνοδεύει τα τραγούδια και τους χορούς στην Κρήτη.

ΝΤΑΟΥΛΙ
Αντηχεί στους γάμους στον κάμπο της Θεσσαλίας.

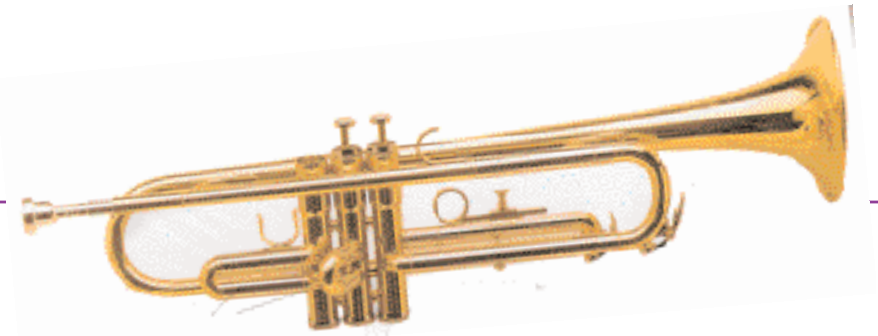

ΤΡΟΜΠΕΤΑ
Ο βασιλιάς των χάλκινων στις περίφημες μπάντες της Μακεδονίας.

ΜΑΝΤΟΛΙΝΟ
Ακούγεται στα Επτάνησα.

ΤΣΑΜΠΟΥΝΑ
Αντηχεί παντού στη Θράκη τις Απόκριες.

(Οι περισσότερες φωτογραφίες των οργάνων είναι από τη συλλογή Φ. Ανωγιαννάκη.)

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Δείξτε στο χάρτη τις περιοχές που αναφέρονται παραπάνω.
Τι μουσικά όργανα παίζουν οι μουσικοί στον τόπο σας;
Υπάρχει κάποιος μουσικός στην περιοχή σας;
Ζητήστε του να σας παρουσιάσει διάφορα μουσικά όργανα και να σας παίξει αγαπημένα του τραγούδια.
Οι λαϊκοί οργανοπαίχτες είναι σπουδαίοι μουσικοί.
Τους έχετε ακούσει να παίζουν σε πανηγύρια, γάμους, βαφτίσια;
Ποια άλλα μουσικά όργανα γνωρίζετε; Ζωγραφίστε ή μαζέψτε φωτογραφίες και ετοιμάστε έναν πίνακα μουσικών οργάνων για την τάξη σας.
Ποια είναι τα αγαπημένα σας τραγούδια;
Έχετε ακούσει πολλά είδη μουσικής (κλασική, λαϊκή, ροκ, έθνικ);
Τραγουδήστε στην τάξη διάφορα τραγούδια και, αν είναι δυνατόν, ακούστε τα στο μαγνητόφωνο.

Χρώματα και μουσική

Η τέχνη γενικά ομορφαίνει τη ζωή μας.
Για παράδειγμα, οι ζωγράφοι μάς χαρίζουν χρώματα και σχήματα και οι μουσικοί ήχους και μελωδίες.
Η τέχνη μπορεί να εκφράσει τα πάντα.
Για παράδειγμα, ένας ζωγράφος με τα χρώματα και τα σχήματα μας δείχνει μια σκηνή της ζωής, αλλά κι ένα συναίσθημα ή μια σκέψη.
Το ίδιο κι ένας μουσικός!
Με ήχους, ρυθμό κι αρμονία εκφράζει σκηνές της ζωής μας, παίζει για τη χαρά και τη λύπη, τραγουδάει για τον ίδιο και για τους άλλους.

Κοιτάξτε τις παρακάτω εικόνες.
Είναι φωτογραφίες από έργα ζωγραφικής.
Τι σκέφτεστε καθώς τις κοιτάζετε;
Τι νιώθετε;

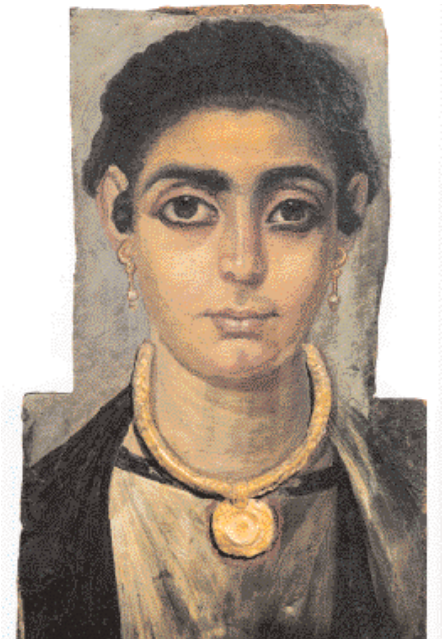

Πορτρέτο μιας γυναίκας από τα ελληνιστικά χρόνια. Βρέθηκε στην περιοχή ΦΑΓΙΟΥΜ της Αιγύπτου.

ΕΓΓΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
Αυτοπροσωπογραφία.

ΠΙΚΑΣΟ
Πορτρέτο παιδιού με φορεσιά πιερότου.

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

Ελάτε να φτιάξουμε μουσικά όργανα.
Ας διαλέξει ο καθένας μία από τις παρακάτω κατασκευές.
Όταν τελειώσετε φτιάξτε μια ορχήστρα.
Παίξτε όλοι μαζί.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΤΟΞΟ

Υλικά:
κλαδί ενός μέτρου, λεπτό σύρμα, σπάγκος, πριόνι.

1. Χαράζετε το κλαδί με το πριόνι στις δύο άκρες, για να σχηματιστεί αυλάκι.
2. Δένετε στο σύρμα τη μια άκρη.
3. Λυγίζετε ελαφρά το κλαδί και δένετε σφιχτά στην άλλη άκρη το σύρμα.
4. Για να παίξετε κρατάτε το τόξο στα χείλη ή στα δόντια και χρησιμοποιείτε το στόμα σαν ηχείο.

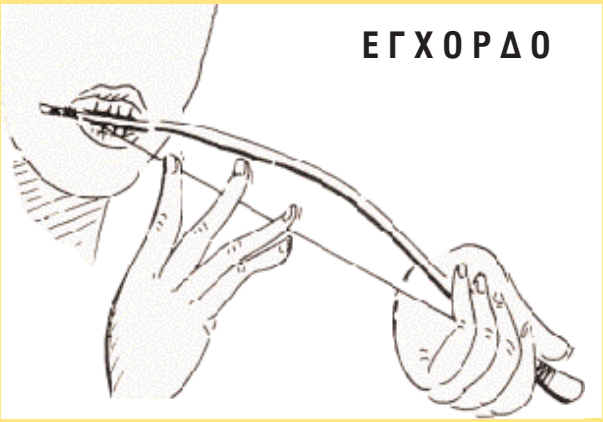

ΕΓΧΟΡΔΟ

ΚΡΟΥΣΤΟ

ΤΥΜΠΑΝΟ

Υλικά:
ένα ξύλινο κόσκινο, δέρμα, βενζινόκολλα, καρφάκια, σφυρί, πένσα.

1. Ξεκαρφώνετε το στεφάνι από το κόσκινο.
2. Μουσκεύετε το δέρμα για 10 λεπτά.
3. Βάζετε κόλλα στο στεφάνι.
4. Σκουπίζετε το δέρμα μ' ένα πανί και βάζετε κόλλα.
5. Βάζετε το δέρμα καλά τεντωμένο στο κόσκινο και το κολλάτε καλά.
6. Καρφώνετε μερικά καρφάκια στο στεφάνι, που μπαίνει από πάνω για να κρατηθεί καλά το δέρμα.
7. Το αφήνετε 24 ώρες για να στεγνώσει.
8. Παίζετε με τα δάχτυλα ή την παλάμη.

ΑΥΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑ

Υλικά:
καλάμια με ένα ως ενάμισι εκατοστό διάμετρο, πριόνι, λίμα, σπάγκος, κόλλα.

1. Κόβετε τα καλάμια με διαφορά ενός εκατοστού το καθένα, έτσι ώστε να είναι κλειστά στο ένα άκρο.
2. Τα δένετε μεταξύ τους όπως στο σκίτσο.
3. Για να παίξετε φυσάτε όπως στο στόμιο ενός μπουκαλιού.

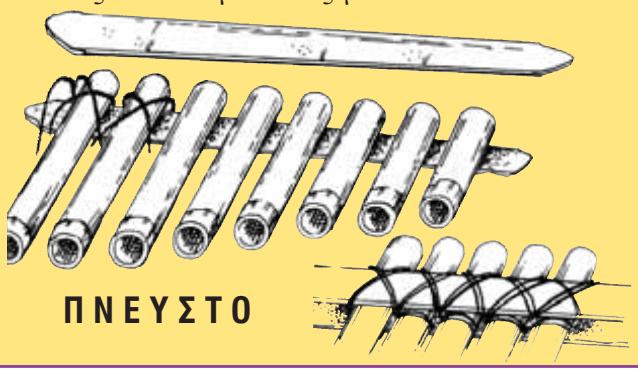

ΠΝΕΥΣΤΟ

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Ο κόσμος
των αισθήσεων

Ο ανθρώπινος οργανισμός είναι κι αυτός ένας συλλέκτης. Χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις συλλέγει τροφή για το σώμα του, για το πνεύμα και για την ψυχή του.
Με τις αισθήσεις μας γνωρίζουμε τον κόσμο γύρω μας, αισθανόμαστε, συγκεντρώνουμε πληροφορίες.
Ελάτε να κάνουμε μαζί ένα ταξίδι στον κόσμο των αισθήσεων.

Με μια γραμμή ενώστε κάθε εικόνα με την αίσθηση που της ταιριάζει.

ΟΡΑΣΗ
βλέπω
και καταλαβαίνω

ΑΚΟΗ
ακούω
και μαθαίνω

ΓΕΥΣΗ
γεύομαι
και γνωρίζω

ΑΦΗ
αγγίζω
και ξεχωρίζω

ΟΣΦΡΗΣΗ
μυρίζω
καιαναγνωρίζω

Ποιο άρωμα λουλουδιού προτιμάς;
Ποιο φαγητό σού αρέσει;
Ποιον ήχο ακούς πιο ευχάριστα;
Το κελάιδημα ενός πουλιού, τον ήχο της βροντής, τον ήχο του αέρα στο δάσος ή ένα τραγούδι;
Ποιο ρούχο σου αρέσει να αγγίζεις;
Ποιο είναι το αγαπημένο σου χρώμα;

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

Κοιτάξτε τη Νίλουφερ.
Σε κάθε εικόνα
είναι διαφορετική.
Άλλοτε νιώθει χαρά,
άλλοτε λύπη, θυμό ή φόβο.
Γράψτε κάτω από κάθε
εικόνα τι νιώθει.

Κοιτάξτε πάλι τη Νίλουφερ.
Σκεφτείτε για ποιο λόγο είναι χαρούμενη...
Εσείς σε ποιες στιγμές της ζωής σας νιώσατε
λύπη, χαρά, θυμό, φόβο;
Διηγηθείτε ο καθένας από ένα περιστατικό.

Κλείστε τα μάτια σας μ' ένα μαντίλι.
Προσπαθήστε να καταλάβετε τα αντικείμενα γύρω σας.
Φέρτε και από το σπίτι μερικά αντικείμενα.
Έτσι, θα έχει περισσότερο ενδιαφέρον το παιχνίδι.
Κερδίζει όποιος αναγνωρίσει με επιτυχία
έξι αντικείμενα και πει από τι είναι φτιαγμένα,
καθώς και άλλα χαρακτηριστικά τους.
Χρησιμοποιήστε όλες τις αισθήσεις σας.
Στο παιχνίδι θα σας βοηθήσουν οι λέξεις: μάλλινο, ζεστό,
ξύλινο, βαρύ, σιδερένιο, κρύο, γυάλινο, ελαφρύ, πέτρινο,
σκληρό, μαλακό, μεγάλο, πλαστικό, μικρό.

Οι ήχοι στη ζωή μας

Στην αυλή του σχολείου μιλάμε δυνατά, παίζουμε, γελάμε.
Σε μια βιβλιοθήκη όμως μιλάμε σιγά,
για να μην ενοχλούμε όσους διαβάζουν.
Κι εσείς με διαφορετικό τρόπο χαιρετάτε τους φίλους σας,
τη γιαγιά ή τον παππού σας, τους δασκάλους ή τις δασκάλες σας.
Κοιτάξτε με προσοχή τις παρακάτω εικόνες.

Σε ποιο χώρο βρίσκονται οι άνθρωποι της κάθε εικόνας;
Περιγράψτε το χώρο και τους ανθρώπους.
Τι ήχοι ακούγονται;
Γράψτε διαλόγους
για κάθε περίπτωση
και παρουσιάστε τους
στην τάξη.

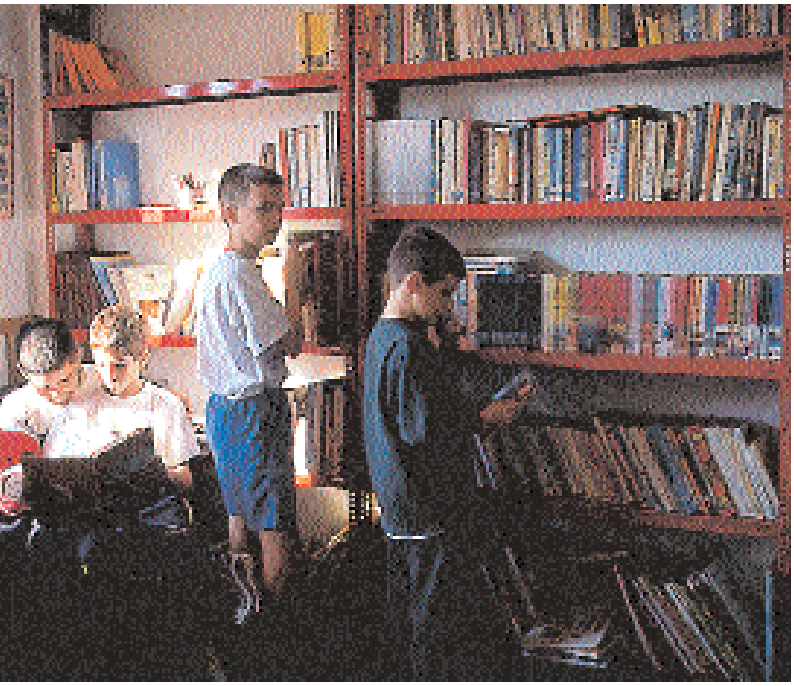

Τι ξέρετε για τους ήχους;

Ο ήχος παράγεται όταν
ένα αντικείμενο πάλλεται.

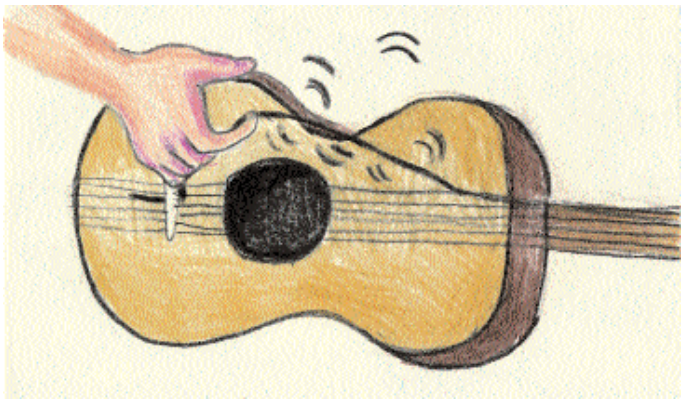

Ο ήχος «ταξιδεύει»
μέσα από το έδαφος,
τον αέρα, το νερό...

Φωνάξτε κι εσείς «Αααα!»,
όπως το κορίτσι στην εικόνα.
Νιώσατε τον παλμό
στο δικό σας «ηχείο»;

Πρώτα βλέπουμε την αστραπή
και μετά την ακούμε.
Το φως «τρέχει»
πιο γρήγορα από τον ήχο.

Μπορείτε να πείτε μια ιστορία χωρίς λόγια, μόνο με ήχους;
Τι μπορεί να συμβαίνει αν ακούσετε μια πόρτα
να ανοίγει τρίζοντας, βήματα βαριά,
μετά ένα τζάμι να σπάει και μετά βήματα γρήγορα;

Προτεινόμενη Δραστηριότητα

*Δημιουργήστε κι εσείς μια «ηχοϊστορία» στην τάξη σας.
Ένα θρανίο που μετακινείται, μια κιμωλία που γράφει
στον πίνακα, ένα βιβλίο που πέφτει, βήματα...
Αυτά σας χρειάζονται.
Συζητήστε στην τάξη πόσο σημαντικοί
είναι οι ήχοι στη ζωή μας.
Συζητήστε για ευχάριστους ή δυσάρεστους ήχους.
Ποιοι ήχοι μάς προειδοποιούν για ένα κίνδυνο;*

Μια αστυνομική ιστορία

Μάθαμε λοιπόν για συλλογές, μιλήσαμε για μουσεία, για μουσικά όργανα... Παίξαμε παιχνίδια.
Μάθαμε να συλλέγουμε πληροφορίες για να κάνουμε πιο εύκολη τη ζωή μας, για να γνωρίζουμε τον κόσμο γύρω μας, για να γινόμαστε καλύτεροι, ακόμη και να λύνουμε αστυνομικά προβλήματα.
Μπορείτε να βρείτε το δράστη;
Ποιος πήρε τη φωτογραφική μηχανή του αρχαιολόγου;

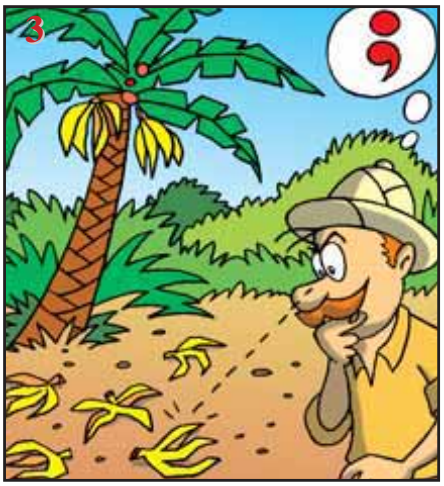

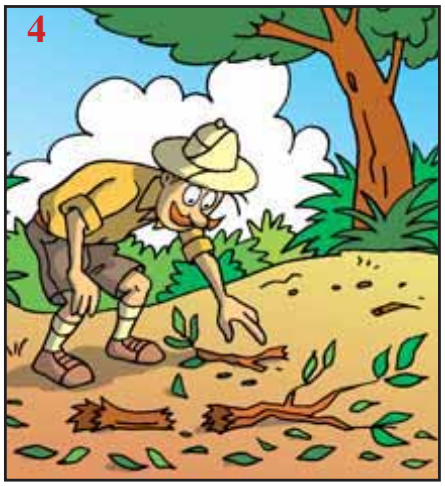

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ

Συγχρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Δ/νση V.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ

Επιστημονική υπεύθυνη: Άννα Φραγκουδάκη

ΔΡΑΣΗ 3 – Εκπαιδευτικό υλικό

Επιστημονικός υπεύθυνος: Γεράσιμος Κουζέλης
Ομάδα ειδικών επιστημόνων: Έ. Αβδελά, Λ. Βεντούρα, Ν. Καγκλάρ, Δ. Λαφαζάνη, Δ. Μακρυνιώτη, Ει. Νάκου, Ι. Σολομών, Ν. Τσαφταρίδης, Τ. Χάρη
Συντονισμός: Ειρήνη Νάκου

Σχεδιασμός και κείμενα: Κλαίρη Κοσοβίτσα
Εικονογράφηση: Γ. Κολαξή, Α. Παπαδάτος,
Γλωσσική επιμέλεια: Δήμητρα Κατή
Διόρθωση: Μαρία Πουλοπούλου
Σελιδοποίηση: Μ. Ιωσηφίδου
Φιλμ: Δημήτρης Καρράς